

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН¹ РИМДЕГИ СЕРКПЕГЕ САМАРАЗЫ

1

Ончо калыктарга Сүйүнчилў Jar

¹Христос Иисустың кулы, кычырылган Павел апостолдон.²Бу Мен Кудайдың Сүйүнчилў Ярын јарлаарга тудулган эдим. ³Бу Яр керегинде башкыда Ол Бойының јарчылары ажыра Агару Чи-йимде сөзин берген. ⁴Бу Яр Оның Уулы – Иисус Христос Кайраканыс керегинде. Ол Давидтинг уғынаң кижи чилеп тулган ла агарулыктың тынының күчиле тирилгени ажыра Кудайдың Уулы деп ачылган. ⁵Ол ажыра јакшылык алыш, апостолдор боло бергенис, ончо калыктар Оның адына болуп Кудайга бүдүп, Ого уккур болзын деп. ⁶Бу калыктардың ортозында слер де, Иисус Христос-тыы болорго кычырылган улус, жүрүп јадыгар.

⁷Слерге, Римде жүрген, Кудай сүўп турган, Оның агару калыгы болорго кычырылган ончо улуска, Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнан јакшылык ла амыр јетсин.

⁸Элденг озо Иисус Христос ажыра ончогор учун Кудайымга алкыш-быйаным айдып турум, ненинг учун дезе бүдүп турганыгар керегинде бастыра телекейде јарлалат. ⁹Кудай менинг керечим: Оның Уулы керегинде Сүйүнчилў Jar јарлап, Ого тынымла бажырып жүрүм. Слерди туркаары эске алышып, ¹⁰мүргүп, Кудайдың

Римдегилерге 1

табыла качан бирде слерге келер аргалу болойын деп, јаантайын сурайдым. ¹¹Агару Тыннан алган јайлтаны берейин, слерди тынъытайын деп, слерди көрүксип јадым. ¹²Оскортö айтса, ортогордо болзом, бўдўп турганыс ажыра бой-бойыстанг кёкүдў аларыс, слер менен, мен слерден аларым.

¹³Слерди билзин деп турум, карындаштар: слерге кўп катап келерге јазангам, је эмдиге јетири буудактарга учурагам. Слерге келип, ёскö калыктардынг ортозында чылап, слердинг де ортогордо ижимнинг турултазы болзын дегем. ¹⁴Мен еллиндерге ле ёскö улуска, ойгорлорго ло неме билбестерге јарлыктаар учурлу. ¹⁵Анайдарда, мен керегинде айтса, слерге де, Римде јўрген улуска, Сўёнчилў Jar јарлаарга белен.

¹⁶Мен Сўёнчилў Jarдан уйалбай јадым, ненинг учун дезе ол – Кудайдынг кўчи, ол бўдўп турган ончо улусты аргадайт: озо баштап иудейлерди, анайда ок еллиндерди. ¹⁷Бу Jar улусты бўткени ажыра ла онон кўп бўдерине экелип, Кудай канайда актап турганын көргўзет, бичилгенинче: «Акту кижи бўдўп, тирў јўрер».

Улустынг кинчеги

¹⁸Кудайды тообой, јаман эдип, јаманыла чындыкты јаба базып турган улуска тенгериден Кудайдын чугулы келип јат. ¹⁹Олор Кудай керегинде билетенин билип јадылар, ненинг учун дезе мыны олорго Кудай ачкан. ²⁰Кёскö көрүнбес немелер – Онын мёнкў кўчи ле кудайлыгы телекей јайлганнан ала иле көрүнет. Олор Онынг јайаганы ажыра аайлалат. Онынг учун бу улус бойлорын актап, нени де айдып болбос. ²¹Олор Кудайды билип алъип, Оны Кудайды чылап мактабадылар, Ого алкыш-быйяннын айтпадылар. Карын, бойлорын куру санаа-шўултерге берип койдылар. Мынанг улам неме аайласбас јўректери карачкыга алдырган. ²²Бойлорын ойгор деп адап, тенек болуп калдылар. ²³Олбос Кудайга бажырардын ордина ёлумдў кишидий, куштардый, тёрт санду тындулардый ла ѡылып, јорголоп јўрер тындулардый сўр-кеберлерге бажырадылар.

²⁴Онынг учун Кудай олорды јўректери кўёнзеген быјарга берип койгон. Олор эди-кандарын бойлоры быјарсыдып, ²⁵Кудайдын чындыгын меке-тёгүнге солыгандар, јайлган немелерди байлап, олорго бажыргандар. Јайаачыбыс дезе ўргўлji чакка алкышту, аминь. ²⁶Бу учун Кудай олорды уйатту кычаларына берип койгон: олордын ўй улузы эр улусла ары јанынан берилген колбуны јектеп,

Римдегилерге 1, 2

ого удура кылышып јадылар.²⁷ Аныда ок эр де улус ўй улусла ары жанынан берилген колбуны јектеп, бой-бойлорын сүрекей күүнзейдилер: эр улус эр улусла уйатту немелер эдип, бойлорынын азып тургандары учун бойлорында бойлоры кезедү алып јадылар.

²⁸ Кудайды билип аларын керектебеген учун Кудай олорды сантескери санаага берип койгон. Онын учун олор этпести эдедилер.

²⁹ Олор чын эмес керектерле толо: ачыркайдылар, балыр кылыхынадылар, күйүнедилер, ѡлтүредилер, ѡёркөжөдилер, мекелейдилер, коомойлоп јадылар, коптайдылар; ³⁰ куурмактажып јадылар, Кудайды јаман көрөдилер, бойлорын тудунбайдылар, улуркайдылар,jakшыркайдылар, јаманды эдейин деп јүредилер, ада-энелерининг сөзин укпайдылар; ³¹ тенексийдилер, сөзине турбайдылар, улуска килембейдилер, быйан этпейдилер. ³² Аныда кылышып турган улус Кудайдын чындык јасагыла блумге турар деп билип, јаныста анайда кылышып турган эмес, је анайда кылышып турган улусты јарадып јадылар.

2

Ончозына Кудайдын жаргызы

¹ Аныдарда, кижи, сен ѡскö улусты жаргылап јадынг ба? Сен кем де болzonг, акталбазынг. Щискö улусты жаргылап турганынла бойынгды бойынг жаргылайдын ине, ненинг учун дезе, ѡскö улусты жаргылап, бойынг олор чылап ок кылышынг. ² Бис билерис, анайда кылышып турган улуска Кудайдын чындык жаргызы барын. ³ Кижи, анайда кылышып турган улусты жаргылап, бойынг олор чылап ок кылышып, Кудайдын жаргызынан кыйыжарым деп сананып турунг эмеш пе? ⁴ Ол эмезе, Онын улу быянзагын, јымжак ла чыдамкай болгонын јектеп јадынг ба? Онын быянзагы сени кинчегинди алынарына экелип турганын аайлабай јадынг ба? ⁵ Је сен кедер, јүргегин Кудайга баштанбаган. Кудайдын чугулы келер ле Онын чындык жаргызы ачылар күнгө бойынга бойынг чугул јууп јадынг. ⁶ Ол кажы ла кижиге эткен керектерине көрө берер. ⁷ Жаантайынjakшы керектер эдип, макка, күндүге ле ѡлбоскö јүткүп турган улуска мёнкү јүрүм берер. ⁸ Бойын сүүп, чындыкка бакпай, јаманга беринип турган улуска – чугул ла аткылланыш ийер. ⁹ Јаманды эдеечи не ле кижиге ачу-корон ло кыйын-шыра ийер: озо баштап

иудейге, анайда ок еллинге.¹⁰ Јакшыны эдеечи не ле кижиге мак, күндү ле амыр ийер: озо баштап иудейге, анайда ок еллинге.¹¹ Кудай улусты ылгабай жат ине.

¹² Јасагы јок улус кинчек этсе, Јасак јокко ло ёлўп калар. Јасакту улус кинчек этсе, Јасакла јаргыладар.¹³ Кудайдынг алдында Јасакты угуп турган улус акту эмес, је Јасакты бўдўрип турган улус акталар.¹⁴ Јасагы јок кара јандулар бўткен бўдўмиле Јасакка келижерин эдип јўрзе, олордо Јасак јок то болзо, бойлорына бойлоры ѡясак болуп јадылар.¹⁵ Мынызыла олор Јасактынг некелтелери јўректеринде бичилгенин кўргўзедилер. Мыны ок олордынг санаазы керелейт: олор бойлорында шўўп, бойлорын бирде бурулайдылар, бирде актайдылар.¹⁶ Иисус Христос ажыра Кудай кижилидердин жаъитту керектерин јаргылаар кўнде андый болор. Анайда мен Сўунчилў Јарда јарлыктаган эдим.

Иудейлер ле Јасак

¹⁷ Бат сен иудей деп адандынг, Јасакка иженединг, Кудайла мактанадынг.¹⁸ Онын табын билеринг, Јасактанг ўренип, эн артык дегенин ылгаштырып билеринг;¹⁹ сен сокорлордынг једекчизи, карачкыда јўргендерге јарык,²⁰ керсў эместердинг таскадаачызы, не-ме билбестердинг ўредўчизи болгонынга бўдўп јадынг, ненин учун дезе Јасак сеге толо билим ле чындык берет.²¹ Анайдарда, ёскў улусты ўредип, бойынды бойынг ўретпейдинг бе? «Ууры этпе» деп јарлап, бойынг уурданып јадынг ба?²² «Чайдам кылынба» деп айдып, бойынг чайдам кылынадынг ба? Чалуларданг ёскинген бойынг, агарунынг байын бузадынг ба?²³ Јасакла мактанадынг, је Јасакты бузуп, Кудайды уйатка тўжўрединг.²⁴ Айдарда, бичилгенинче, *слерден улам кара јандулар ортодо Кудайдынг ады јамандалат*.

²⁵ Јасакты бўдўрип турган болzon, томдош тузалу, је Јасакты бузуп турган болzon, томдолгонынг болбогон немедий.²⁶ Анайдарда, томдолбогон кижи Јасактынг некелтелерин бўдўрип турган болзо, Кудай оны томдолгон деп бодобос беди?²⁷ Бўткен бўдўмиле томдолбогон, је Јасакты бўдўрип турган кижи сени јаргылабас беди? Сенде бичилген Јасак бар, сен томдолгон, је Јасакты бузуп јадынг.²⁸ Чырайыла иудей болгоны, иудей эмес, эт-канда эдилген томдош – ол томдош эмес.²⁹ Ё чын иудей – ол ич јаны андый болгоны, чын томдош јўректе эдилгени. Ол бичилген Јасакла эмес, је Тынла эдилген. Андый кижини улус эмес, Кудай мактаар.

3

Кудай чындык, кижи – төгүнчи

¹Анайдарда, иудей болорының артығы незинде, ол эмезе томдоштот кандый тұза бар? ²Ончо жаңынан артық. Элден озо неде дезе, олорго Кудайдың сөзи бүдүмілелген. ³Олордың кезиги чындық эмес болзо, не? Мынызы Кудайдың чындығын јоголтып болор бо? ⁴Јок туру! Кудай чындык, не ле кижи – төгүнчи, бичилгенинче: «*Ончо сөстөринге Сен акту болорын, жарылазан, јегит аларын*». ⁵Је чын эмес эдип турганыс Кудайдың чынын иле эдип турган болзо, не деерибис? Ол биске чугулын ийип, чын эмес эдип турган болор бо? (Мыны улустың шүүтеги чилеп айдадым.) ⁶Јок туру! Ол чындық эмес болзо, телекейди канайып жарылайтан? ⁷Је менинг меке-төгүним Кудайдың чындығын там иле эдип, Ого мак экелип турган болзо, мени кинчектүни чилеп не учун жарылайтан? ⁸Айса, жакшы боло берзин деп, жаманды әдерис пе? Анайда бисти кезик улус жамандап, бого ўредип жадыгар деп бурулайдылар. Андый улус жарыга турары ѡолду.

⁹Анайдарда, не деерибис? Бис ѡскөлөринен артық айалгада ба? Эмеш те эмес. Иудейлерди де, еллиндерди де, ончозын кинчек бийлеп жат деп көргүсken инебис, ¹⁰бичилгенинче:

«*Бир де акту кижи јок, бир де.*

¹¹ *Аайлан турган кижи јок, кем де Кудайды бедиребейт.*

¹² *Ончозы ѡлдан аскан, ончозы эш-немеге жарабас.*

Кем де жакшыны этпейт, кем де, бир де кижи.

¹³ *Олордың сөстөри олүм ле чириш экелет.*

Тилдериле төгүнде жадылар,

эриндериnde – жыланын короны.

¹⁴ *Оосторы ачу сөстөрлө, каргышла толо.*

¹⁵ *Буттары кан төгөргө жылгыр.*

¹⁶ *Жолдорында бускалан ла кату-јобол артырып жадылар.*

¹⁷ *Амырдың жолдорын билгилебес.*

¹⁸ *Кудайдан айабай жадылар».*

¹⁹ Бис билерис, Жасак ого багып турган улуска айдып турганын. Анайып айдар неме табылбай, бастыра телекей Кудайдың алдында бурулу боло берет. ²⁰Жасактың некеп турганын эткениле Кудайдың алдында кем де актанып болбос. Жасак ажыра кинчек ачылат ине.

*Jasakla эмес, Кудайга бүткенисле
аргадаларыс*

²¹ Је эмди Іасактан камаан јокко акту болор ѡлды Кудай улуска көргүзип берген. Ол керегинде Іасак ла жарчылар керелейт. ²² Кудай дезе Иисус Христоско бүткени ажыра бүдүп турган ончо улусты Бойының алдында акту эдет. Мында башказы јок, ²³ ненин учун дезе, ончо улус кинчек эдип, Кудайдын магын керексинип јадылар. ²⁴ Ончозы Кудайдын жакшылыгыла тегинге акталадылар, ненин учун дезе олорды Иисус Христос жайымга садып алган. ²⁵ Кудай Оны тайылгага учурлаган, улус Ого бүткени ажыра Онын канының шылтузында кинчектери ташталып, быдан алзын деп. Бойының чындыгын көргүзерге, Онын анайда эткени ол. Башкыда эдилген кинчектерге ајару этпей, ²⁶ эмдиги де ѿйдо Бойының чындыгын көргүзерге, чындык болорго ло Иисуска бүдүп турган уулсты акту эдерге, Ол чыдашкан.

²⁷ Анайдарда, мактанаар немебис кайда? Йоголтылып калган. Іасакты бүдүргени ажыра ба? Эткен керектер ажыра ба? Јок, Кудайга бүткени ажыра. ²⁸ Кижи Іасакты бүдүретенинен камаан јокко, бүткениле акталат деп бодоп јадыбыс ине. ²⁹ Кудай жанғыс иудейлердий бе? Ол кара жандуларды да эмес пе? Эие, Ол кара жандуларды да. ³⁰ Кудай жанғыс эмей. Ол бүдүп турган учун томдолгон до кижини, бүдүп турган болзо, томдолбогон до кижини актаар. ³¹ Анайдарда, бүдүп турган болзыбыс, Іасакты юголтып турганыс ол бо? Јок тур! Карын, Іасакты јөптөп јадыбыс.

4

Авраамның Кудайга бүткени

¹ Айдарда, улу адабыс Авраам керегинде не деерибис? Бойы неге јединген? ² Ол эткен керектериле акталган болзо, мактанаар аргазы бар. Је Кудайдын алдында эмес. ³ Чийим не дийт? – «Авраам Кудайга бүткен, онын учун Кудай оны акту кижи деп адаган». ⁴ Је иштеп турган кижиге јал – ол быдан эмес, карын, ол оны алар учурлу. ⁵ Иш этпей, је кинчектүни актаачы Кудайга бүдүп турган кижи, бүткени учун акту деп ададып жат. ⁶ Анайда Давид те эткен керектеринен камаан јокко Кудай акту деп адаган кижини кежиктү дийт:

Римдегилерге 4

«⁷ *Жарамас керектери ташталган, кинчектери јабылган улус кежиктүй.* ⁸ *Кудай кинчектерин тоого албай турган кижи кежиктүй.*»

⁹ Анаидарда, бу кежик томдолгон улустыйы ба, эмезе томдолбогон до улустыйы ба? Бис дезе Авраам бүде бергени учун оны Кудай акту кижи деп адаган дейдис. ¹⁰ Качан адаган? Томдолордон озо бо, эмезе сонында ба? Сонында эмес, томдолордон озо. ¹¹ Ол сонында томдолгон. Бу темдек ол томдолордон озо бүткени учун акталганын көргүскен. Анаыйп Авраам бүдүп турган ончо улустың адазы боло берген. Олор томдолбогон до болзо, бүдүп турган учун, Кудай олорды да акту улус деп адап жат. ¹² Ол анайда ок томдолгон до улустың адазы боло берген. Олор жаңыс та томдолгон эмес, је улу адабыс Авраамның изиле барып, ол томдолордон озо бүткени чилеп бүткендер.

¹³ Кудай Авраамга ла оның калдыктарына телекейди энчи эдип берерим деген. Ол бу энчини Ясакты бүдүргени учун эмес, је бүдүп, акталганы ажыра берер болгон. ¹⁴ Ясакпыла жүрген улус энчи алып турган болзо, бүдетени темей, берген сөстө учур јок болор эди, ¹⁵ ненин учун дезе Ясак бойыла кожно Кудайдын чугулын экелет. Кайда Ясак јок, ол анда бузулбайт. ¹⁶ Оның учун Кудайдын берген сөзин Ого бүдүп алып јадылар. Бу сөс Авраамның ончо калдыктарына Кудайдын быйаны ла ижемжилү эп-арга болуп жат. Жаңыс та Ясакты бүдүрип турган улуска эмес, је Авраам бүткени чилеп бүдүп турган улуска. Авраам – ончобыска адабыс. ¹⁷ Бичилгенинче: «*Сени көп калыктардың адазы эдип койдым.*» Ол ѡлгөн улуска жүрүм береечи, јок немени бар деп айдаачы Кудайга бүдүп, Оның алдында адабыс болуп жат.

¹⁸ Иженери јок то болзо, ол иженип ле бүдүп, «*Сенин калдыктарынг андый көп болор*» – деп айдылганынча, көп калыктардың адазы боло берген. ¹⁹ Жүс жашка јууктажып калган кижининг эди-каны ѡлүмтик деп, Сарра карган, бала таппас деп айлап та турза, ол Кудайга бүткенче болгон. ²⁰ Ол Кудайдын берген сөзине аланзыбай, бүтпей турганын көргүспеген. Карын, онон тынг бүдүп, Кудайды мактап, ²¹ Ол күчтүү, берген сөзин бүдүрер деп, бек бүткен. ²² Оның учун Кудай оны акту кижи деп адаган. ²³ «Акту кижи деп адаган» деген сөстөр жаңыс та ого эмес, ²⁴ је биске де бичилген. Бис те, Иисус Кайраканысты тиргискен Кудайга бүдүп турган бойлорыс, акту деп ададарыс. ²⁵ Иисус бисти акталзын деп, жазыктарыс учун ѡлүмгө берилип, тирилген.

5

Кудайла амыр

¹Анайдарда, бүдүп турганыsla акту бололо, Иисус Христос Кайраканыс ажыра Кудайла амыр jүрүп жадыбыс. ²Христос биске бүдүп турганыс ажыра жакшылыкка кирер арга берген. Бу жакшылыкта jүрүп, Кудайдын магында турожарыска иженип турганыsla мактанаып жадыбыс. ³Жаныс та мыныла эмес, је кыйын-шырала да мактанаып жадыбыс, ненинг учун дезе кыйын-шыра бисти чыдамкай эдип турганын билерис. ⁴Чыдажып турганыста, Кудай бисти ченейт, ченелгени – ижемji берет. ⁵Ижемji уйатка салбас, ненинг учун дезе биске берилген Агару Тын ажыра сүүш jүректериске урулат.

⁶Темдектелген юйдö чине ѡок тужыбыста Христос Кудайга бүтпес бис учун ѡлгён ине. ⁷Акту кижи учун кем де ѡлötт эмеш пе. Айса болзо, жакши кижи учун кем де ѡлёргö тидинер? ⁸Је Кудай бисти сүўп турганын кинчектү тужыбыста Христос бис учун ѡлгöниле көргүзет. ⁹Онынг учун, анчада ла эмди, Онынг каныла акталган бойлорыс, Ол ажыра Кудайдын чутулынан аргадаларыс. ¹⁰Öштүлер болгон бойлорыс, Кудайла Онынг Уулынын ѡлümи ажыра жарашкан болзобыс, анчада ла эмди, Оныла жарашкан соңында, Онынг Уулынын jүрүми ажыра аргадаларыс. ¹¹Жаныс та бу эмес, је Иисус Христос Кайраканыс ажыра Кудайдыйы болгоныс-ла мактанаып жадыбыс. Ол бисти Кудайла жараштырган.

Адам ла Христос

¹²Кинчек телекейге бир кижи ажыра келген, кинчек ажыра ѡлüm келген. Анайып ончо улус ѡлümдү боло берген, ненинг учун дезе ончозы кинчек эткен. ¹³Кинчек телекейде Ясактаң озо до болгон. Је Ясак ѡок тушта кинчек тоого алылбайт. ¹⁴Өлüm дезе баштапкы кижи Адамнаң ала Моисейге жетире бийлеген. Ол Кудайдын жакылтазын бускан Адам чылап кинчек этпеген улусты да бийлеген. Адам – эмди болотоннын теми.

¹⁵Је жазыктынг эткенин Кудайдынг сыйы эткениле түңдеерге жарас. Бир кижининг жазыгынан улам кёп улус ѡлгён болзо, анчада ла Кудайдын жакшылыгы ла сыйы бир Кижининг – Иисус Христостынг жакшылыгы ажыра кёп улуска артыктай берилет. ¹⁶Кудайдан

Римдегилерге 5, 6

сый нени эдип турганын, бир жазык нени эдип турганын түндеерге жарабас. Бир кижиининг жазыгы учун бурулаарга жары болгон, Кудайдан сый көп жазыктардан улусты акту эдерге берилген.¹⁷ Бир кижи эткен жазыктан улам олём бир кижи ажыра бийлеген болзо, анчада ла Кудайдынг жакшылыгынынг байлыгын ла акталаарга сый алып, тегинге акталаып турган улус бир Кижи – Иисус Христос ажыра жүрүмде бийлеер.¹⁸ Онынг учун бир кижиининг жазыгы ончо улуска жары экелгени чилеп, бир Кижининг акту кереги ончо улусты актап, олорго жүрүм берет.

¹⁹ Бир кижиининг уккур эмези көп улусты кинчектү эткени чилеп, бир Кижининг уккур болгоны көп улусты акту эдер. ²⁰ Жасак келерде, жазык көптөй берген. Кинчек көптөй берерде, жакшылык там көптөгөн, ²¹ кинчек бойыла кожа олёмди экелип, бийлей бергени чилеп, Кудайдынг да жакшылыгы Иисус Христос Кайраканыс ажыра бисти акту эдип, мөңгү жүрүм берерге бийлезин деп.

6

Кинчекке ёлгөнис, Христоско тирү

¹Айдарда, не деерибис? Жакшылык арбындазын деп, кинчек эдип жүрерис пе? ²Жок туру! Бис кинчекке ёлүп калганыс. Айдарда, канайып кинчек эдип жүрерис?³ Ончобыс Христос Иисусла бирлик боролго креске түжеристе, Оныла кожа олёргө креске түшкенисти билбей туругар эмеш пе?⁴ Креске түжүп, Онынг олёминде кожа туружаачылар боло берип, Оныла кожа бойыбысты көмдис. Ол Аданынг мактулу күчиле тирилгени чилеп, бис те јаны жүрүмле жүрели деп, анайда эткенис ол.⁵ Ол чылап ёлүп, Оныла кожа биринккен болзобыс, Ол чылап тирилерис.

⁶ Бис билерис, јебрен кижи болгон бойыбыс Оныла кожа кере тартылганын, кинчектү бойыбыс јок болзын деп, кинчекке кул болбойлы деп.⁷ Ол ёлуп калган кижи кинчектенг жайымдалганы ол ине. ⁸ Христосло кожа олгөн болзобыс, Оныла кожа жүрерис деп, бүдүп жадыбыс.⁹ Бис билерис, тирилген Христос база ёлбөс: олём Оны бийлебей жат.¹⁰ Ол олордö, кинчекке бир катап олгөн, је жүрүп турганы Кудайга жүрүп жат.¹¹ Анайып слер де, бойыгарды кинчекке ёлүп калганыгар, је Христос Иисус ажыра Кудайга тирү деп бодогор.

¹²Анайдарда, кинчек ёлүмдү эди-каныгарда бийлебезин деп, оның қычаларына бакпагар. ¹³Эди-каныгардың ўйелерин јаман-ның жепсели эдип, кинчекке бербекер. Оның ордина јўрүмге тирил-ген бойыгарды Кудайга беригер. Эди-каныгардың ўйелерин слер-ди актайтан жепсел эдип Ого беригер. ¹⁴Кинчек слерди бийлебес, ненинг учун дезе слерди Іасак эмес, жакшылык башкарат.

Кинчектинг кулдары эмезис

¹⁵Анайдарда, не? Іасакка эмес, жакшылыкка башкартып јўрўп жадыбыс дейле, кинчек эдетенис пе? Йок тур! ¹⁶Кемге бойыгарды бактырып, кулга берип турган болзогор, ол кижиге кул боло бе-рип турганыгарды билбей туругар эмеш пе? Ол эмезе ёлүмге ба-рарга бағадыгар, ол эмезе акталайын деп бағадыгар. ¹⁷Башкыда кинчектинг кулдары болгоныгар, је Кудайга баш, бойыгарды учур-лаган ўредўге бастыра јўрегерден бактыгар. ¹⁸Кинчектенг јайымда-лып, чын эдип јўрерге, Кудайдың кулдары боло бердигер.

¹⁹Бойыгар айлап болбос учун мыны улустың шўүгени чилеп айдып турум. Башкыда јарамас керектер эдерге, эди-каныгардың ўйелерин быјарга ла јарамаска кул эдип берген эдигер. Анайда эм-ди де, чындык керектер эдерге, бойыгарды Кудайга учурлайын деп, ўйелеригерди бактырыгар.

²⁰Кинчектинг кулдары болорыгарда, чынга бакпаганыгар. ²¹Ол тушта эткен керектеригердин турултазы каный болгон? Эмди ол керектер учун слерге уйатту, ненинг учун дезе олордың турул-тазы – ёлўм. ²²Је эмди кинчектенг јайымдалып, Кудайдың кулда-ры боло берип, агарулалып жадыгар. Мының турултазы – мёнкў јўрўм. ²³Кинчектинг јалы – ёлўм ине, Кудайдан сый – Христос Иисус Кайраканыс ажыра мёнкў јўрўм.

7

Іасактанг јайымдалдыс

¹Слерге, карындаштар, Іасакты билер улуска, айдып турум: ки-жи тирў јўргенче, оны Іасак башкарып турганын билбейдигер эмеш пе? ²Айылду ўй кижи тирў јўрген оббоёниле Іасакла колбол-гон. Је оббоёни јада калза, ол оббоёниле колбогон Іасактанг јайым-далат. ³Оның учун, оббоёни тирў јўрерде ѡскö кижиге барза, балыр

јүрүмдү ўй кижи болор. Же ѻбоёни јада калза, ол Іасактан жайым, ѡскө кижиғе барып, балыр јүрүмдү ўй кижи болбос.

⁴Анаїып слер де, карындаштарым: Христостың эди-каны ажыра Іасакка ѡлдигер. Слер тирилген Христостыйы болорго ѡлдигер. Анаїып, Кудайга жарамыкту керектер эдер аргагар бар. ⁵Бүткен бүдүмисле јўреристе, Іасак ажыра ачылган кинчектү кычалар биске ѡлўмди экелерге, ўйелеристе бойынын ижин эткен. ⁶Же эмди Іасакка ѡлўлө, бисти киженде туткан Іасактан жайымдалдыс. Бис бичилген Іасакка эмес, Тынга башкартып, Кудайга жаңыдан жалчыланып жадыбыс.

Іасак ла кинчек

⁷Айдарда, не деерибис? Іасак – ол кинчек пе? Жок туру! Же Іасак эмес болзо, кинчек ол не дегенин билбес эдим. Іасак: «Күүнзебе...» – дебеген болзо, андый күүнзешти билбес эдим. ⁸Кинчек дезе жакылтага тайанып, бойымда јўзўн-базын күүнзештерди ойгоскон. Іасак јокко кинчек јўрбей жат ине.

⁹Мен качан да Іасак јокко јўргем. Же жакылта табыларда, кинчек тынданып келген, ¹⁰мен дезе ѡлўп калгам. Јўрўм берер жакылта меге чындалттан ѡлўм экелгени жарталган. ¹¹Кинчек дезе жакылтага тайанып, мени тўғундеп, онын болужыла ѡлтўрип койгон. ¹²Онын учун Іасак агару, жакылта агару, чын ла жакшы.

¹³Анаїдарда, жакшы меге ѡлўм экелди эмеш пе? Жок туру! Карайн, мыны кинчек эткен, ол кинчек чилеп ачыларга, жакшы ажыра меге ѡлўм экелген. Кинчек канча кире жаман болгонын жакылта ажыра кўргўзерге, анаїда болгоны ол. ¹⁴Іасак тынга деп, бис билер инебис. Мен, эт-канду кижи, кинчекке садылгам. ¹⁵Нени эдип тургам, аайлабайдым. Эдайин дегенди, этпейдим, нени кўрўп кўйним јок, оны эдедим. ¹⁶Этпейин дегенди эдип турган болзом, Іасак жакшы деп, ёпсинип жадым.

¹⁷Онын учун мыны мен эдип турган эмезим, је менде јўрген кинчек эдет. ¹⁸Мен билерим, менде, менинг бойымда жакшы јўрбей жат. Менде жакшыны эдер кўён бар, је оны эдерге менде жакшы јок. ¹⁹Эдайин деген жакшыны, этпейдим, этпейин деген жаманды, эдедим. ²⁰Этпейин дегенди эдип турган болзом, мыны мен эдип турган эмезим, је менде јўрген кинчек эдип турганы ол.

²¹Анаїдарда, Іасакты кўрўп турум: жакшыны эдайин деген бойымда жаңыс жаман бар. ²²Ичимдеги кижи Кудайдын Іасагына

сүүніп жат, ²³је эди-каным ёскö јасакла јўрўп жат. Ол санаам жаралып турган јасакка удура тартыжып, эди-канымдагы кинчектү јасакка мени олжолоп жат. ²⁴Бараксанды сени! Ўлумге экелеечи бу эт-канның мени кем јайымдаар? ²⁵Кудайымга алкыш-быйаным, Ол мыны Иисус Христос Кайраканыс ажыра эткен.

Анайдарда, мен бойым бойымның санаамла Кудайдың Јасагына кул, је эди-канымла кинчектинг јасагына кул.

8

Тынла агаруалалган јўрўм

¹Анайдарда, эмди Христос Иисустың Бойында јўрген улусты жарғы бурулап болбос*. ²Христос Иисус ажыра јўрўм берип турган Тынның јасагы мени кинчектинг ле ѡлумнинг јасагынан јайымдан. ³Эт-канның улам күчин јылыйткан Јасактың эдип болбогонын Кудай эткен. Ол кинчектү эт-каныбыстый эт-канду болгон Уулын кинчек учун тайылга эдип ийип, эт-кан эдип турган кинчекти бурулаган. ⁴Эт-канга эмес, Тынга башкартып јўрген бойыбыста Јасактың чындық некелтелери бўтсин деп, Кудайдың мынайда эткени бу.

⁵Эт-канга башкартып јўрген улус эт-канның кўүнин бўдўрейин деп, Тынга башкартып јўрген улус Тынның кўүнин бўдўрейин деп, санаанып јадылар. ⁶Санаагарда эт-кан башкартып турган болзо, – ол ѡлум, санаагарда Тын башкартып турган болзо, – ол јўрўм ле амыр, ⁷ненинг учун дезе эт-канның кўүнин бўдўрейин деп умзанып јўрген кижи – Кудайга ўштёш. Ол Кудайдың Јасагына бакпайт, ого багып та болбойт. ⁸Эт-канга башкартып јўрген улус Кудайга јарабас.

⁹Кудайдың Тыны бойыгарда јўрген болзо, слер эт-канга эмес, Тынга башкартып јўрўп јадыгар. Кемде Христостың Тыны јок, ол Оныйы эмес. ¹⁰Је Христос бойыгарда јўрген болзо, эди-каныгар кинчектенг улам ѡлумтик, тын дезе акталганыгарданг улам јўрўп жат. ¹¹Христосты тиргискен Кудайдың Тыны бойыгарда јўрген болзо, Оны тиргискен Кудай бойыгарда јўрген Тыныла слердинг де ѡлумдў эди-каныгарды тындандырап.

* Кезик јебрен тўрбектерде: «Христос Иисусла кожо эт-канга эмес, Тынга башкартып јўрген улусты жарғы бурулап болбос».

¹²Анайдарда, карындаштар, бисте эт-кан алдында молју јок, ого бис башкартып јўрбес учурлу. ¹³Эт-канга башкартып јўрзегер, ёлўп каларыгар, эт-канынг кинчектү керектерин Тынла ѡлтўрсегер, тирў јўреригер. ¹⁴Кудайдынг Тынына башкартып јўрген ончо улус Кудайдынг балдары болуп јадылар. ¹⁵Слер ойто коркып јўрбес учурлу, слер кулданыштынг тынын албадыгар, је слерди Кудайга балазынып турган Тынды алдыгар. Бу Тынла «Авва, Ада!» деп, кыйгырып јадыбыс. ¹⁶Ол ок Тын бистинг тынла кожо бисти Кудайдынг балдары деп керелейт. ¹⁷Балдары болзобыс, Кудайдынг берер болгонын аларыс. Мыны Христосло кожо аларыс. Оныла кожо шыралап турган болзобыс, Оныла кожо макталар инебис.

Келер ўйдёги мак

¹⁸Эмдиги шырабыс, бис алар макка кёрө, неге де турбас деп бодоп турум. ¹⁹Кудай Бойынынг балдарын макка кёдўрерин ончо јайлган энчикпей сакып јат ине. ²⁰Кандый ла јайлган баштаны айалгазын бойынынг кўёниле эмес, Кудайдынг табыла јылыйткан. ²¹Је јайлган иженет, бойы да ёлўмнинг кулданышынан јайымдалар деп, Кудайдынг балдарынынг јайымын ла магын ўлежер деп.

²²Бис билер инебис, ончо јайлган эмдиге јетире кожо онтоп, кыйналып јат. ²³Јангыс та јайлган эмес, је бис те, Тыннанг баштапкы ўрендер алган бойлорыс, Кудай бисти качан балазынарын, эди-каныбысты јайым эдерин сакып, ичибисте онтоп јадыбыс. ²⁴Бис иженип турганыста, аргадалганыс ол. Кёрўп турганынга иженип турган болzonг, ол ижемзи эмес. Кёрўп турган немеге кем иженер? ²⁵Је кёрбой турган немеге иженгенисте, ол тушта чыда-жып сакып јадыбыс.

²⁶Анайда ок Тын да бисти, чине јок бойыбысты, тынгыдат. Бис билбес инебис, не деп, канайып мўргўйтенин. Је Тын Бойы сёслö чыгара айдып болбос эттире улу тынып, бис учун јайнап јат. ²⁷Кудай јўректеристи шинделеп, Тыннынг санаазын билер, ненинг учун дезе Тын агарулар учун Кудайдынг табыла сурап јат. ²⁸Бис билерис, Кудайды сўўп турган, Онынг табыла кычырылган улуска ончозыjakшыга иштеп јат. ²⁹Кудай озолодо билип алган улузын Бойынын Уулынын сўр-кеберине тўнгай болзын деп темдектеп койгон, Онынг Уулы кўп карындаштар ортодо тун туулганы болзын деп. ³⁰Озолодо темдектеп койгон улусты кычырып алган; кычырып алган улусты актап койгон; актап койгон улусты макка кёдўрген.

*Христостың сүүжин
кем де айрып болбос*

³¹ База нени айдар? Кудай бис учун болзо, кем биске удура?
³² Ол Бойының Уулын чеберлебей, ончобыс учун ёлүмге берип,
Оныла кою биске ончозын сыйлап бербес беди? ³³ Кудайдың
талдап алган улузын кем бурулап болор? Олорды Кудай актап жат.
³⁴ Кем жаргылап болор? Ёлгөн лө тирилген Христос Кудайдың он
јанында јүрүп, бис учун сурап жат.

³⁵ Бисти Христостың сүүжинен кем айрып койор? Ачу-корон
бо, эмезе кысталан ба? Истежү бе, эмезе торо бо? Түренги бе, эме-
зе жеткер бе, эмезе кылыш па? ³⁶ Бичилген юк беди:

*«Сен учун бисти кажы ла күн ёлтүредилер.
Бисти сойотон койлорго бодойдылар».*

³⁷ Же мыны ончозын бисти сүүп турган Кудайдың болужыла јенгип
јадыбыс. ³⁸ Мен бүдүмжилү, ёлүм де, јүрүм де, ангелдер де, ёрёги
јангдар да, эмди болуп турганы да, келер ёйлөрдö дö болотоны,
кандый да ийде-күч, ³⁹ тенгеридези де, алыс јердези де, жайалган-
ның бирүзи де бисти Христос Иисус Кайраканыстың Бойындагы
Кудайдың сүүжинен айрып болбос.

9

Кудай ла Оның калығы

¹ Христос алдында чынды айдадым, тögүндебей јадым. Онызын
Агару Тынга башкарткан санаам керелейт: ² меге сүрекей эрикчили,
јүргимде токтобос сыс. ³ Каны жаңыс карындаштарым учун мен
бойым карғышка калып, Христостон айрыткан болзом кайдадым.
⁴ Олор Израильдин улузы: олорды Кудай балазынып алган, олорго
Бойының магын ачкан, кереестер ле Jasak берген, Ого бажырып
јүрерин ле Бойының сөзин берген. ⁵ Олор улу ададардың калдық-
тары, олордың ортозынан кижи чилеп Христос туулган. Ол ончо-
зының ўстинде турган, ўргүлji чакка алкышту Кудай. Аминь.

⁶ Же бу Кудайдың берген сөзи күчин јылыйтып салган дегени
эмес. Израильден туулган ончо улус Израильдий эмес ине.

⁷ Анайда ок Абраамның ончо калдықтары оның балдары эмес. Же
мынайда айдылган: «Исаактан туулганы калдығын деп адапар».

⁸Öскөртө айтса, жүк эт-каннан туулган балдар Кудайдың балдары эмес, је Оның берген сөзиле туулган балдар чын калдыктар деп болор. ⁹Бат, берген сөс бу: «*Бу ок ѿйдо келерим, Сарпа уулду борор*».

¹⁰Је бу ончозы эмес. Ревеккала база андый болгон. Ол бир кижиен — улу адабыс Исаактан эки уулду болгон. ¹¹⁻¹²Олор туулгалик, бир јакшыны эмезе бир јаманды эткелек борордо, Ревеккага айдылган: «*Jaан уул кичүзине јалчы борор*». Аналып Кудайдың табы талдаш ажыра бўёт, бу талдаш эткен керектерден эмес, Оның кычырузынаң камаанду. ¹³Бичилгенинче: «*Иаковты сўйи бергем, Исаавти кўрбой баргам*».

¹⁴Айдарда, не деерибис? Кудай чын эмес эдеть эмеш пе? Йок туру! ¹⁵Ол Моисейге айткан ине: «*Быйан эдетениме, быйан эдерим, буурсайтаныма, буурсарым*». ¹⁶Оның учун ончозы кижининг кўүнинен эмес, оның кичеенип турганынан эмес, быйан эдип турган Кудайдан камаанду. ¹⁷Ол Чийимде фараонго айдат ине: «*Сен ажыра кўчимди кўргўзерим, адым јер-ўстинде ѡарлалар*. Оның учун сени кўдўргеним ол». ¹⁸Аналарда, Ол быйан эдейин дегенге, быйан эдеть, катуландырайын дегенди, катуландырат.

Кудайдың чугулы ла быйаны

¹⁹Сен меге айтпай кайдарынг: «Ол база не учун бурулап турган? Оның табына кем удурлажар?» ²⁰Је сен кем андый, кижи, Кудайла сөс блаажарга? «Мени не керек андый эттин?» – деп, эдилген неме оны эткен кижиге айдар беди? ²¹Той балқаштын узы бир чейинтиле чўмдў ўыракы ла тегин ўыракы эдер јанғы юк по?

²²Кудай дезе Бойының чугулын ла кўчин кўргўзерге кўёнзеп, Оның чугулын алып турган ла ёлумге ѡаргылаткан улуска килеп, узак чыдашкан. ²³Ол анаида ок макка белетелген, Оның быйанын алып турган улуска Бойының магының байлыгын кўргўзерге кўёнзеген. ²⁴Ол улус бис эдибис. Ол бисти јанғыс та иудейлерден эмес, је кара јандулардан да кычырып алган. ²⁵Бу керегинде Ол анаида ок Осия јарчы ажыра айдат:

«*Менинг эмес калыкты, Менинг калыгым деп адаарым,*
сўйубегенди, сўүгеним деп адаарым.

²⁶ *Менинг калыгым эмезигер деп айдылган јерде*
олорды тирў Кудайдың уулдары деп адагылаар.

²⁷Исаия дезе Израиль керегинде ѡарлап јат: «*Израильдин уулда-рынын тоозы талайдын кумагынди да болзо, жүк арткан-калганы*

аргадалар. ²⁸Кайракан јерде Бойының сөзин јылгыр ла жана баспай бүдүрүп койор». ²⁹Исаияның озолодо айтканынча: «Саваоф Кайракан калдыктырыска килембекен болзо, Содомдый болор, Гоморрага түнгележер эдебис».

Христос – бүдүрүлтер таш

³⁰Айдарда, не деерибис? Акту болорго јүткүбекен кара жандулар акталгандар, Кудайга бүткени ажыра акталгандар. ³¹Израильдинг улусы дезе, Жасак ажыра акту болорго јүткүп, богоединил болбогондор. ³²Ненинг учун? Бүткени ажыра эмес, эткен керектери ажыра акту болорго јүткүгендери учун. Олор бүдүрилетең ташка бүдүрилгендер. ³³Бичилгенинче:

*«Бат, Сиондо таш салып јадым – ого бүдүрүлгилеер,
кайа-таш салып јадым – онон улам јыгылгылаар.
Je Ого бүдүп турган не ле кижиге уйатту болбос».*

10

¹Карындаштар! Израильдинг улусы аргадалзын деп, бастыра јүрегистинен күүнзеп, олор учун Кудайга мүргүп турум. ²Олор Кудайга чындык болорго сүрекей күүнзейдилер деп, керелеп турум, же мыны Ого не жараарын билбей эдип јадылар. ³Онын учун Кудай улусты канайда актап турганын билбей, акту болорго бойлоры жединерге ченежип, Ол актазын деп, Ого бакпагандар. ⁴Христос – ол Жасактынг бүдүп калганы. Ол бүдүп турган кажы ла кижини актайды.

⁵Моисей Жасак ажыра акту болоры керегинде бичийт: «*Жасактынг жакылталарапын бүдүрүген кижи жүрүм жүрер*». ⁶Бүткени ажыра акту болоры керегинде Чийим мынайда айдат: «*Христосты јерге экелерге, тенериге кем чыгар деп, бойынды сураба*». ⁷Ол эмезе: «*Христосты ѡлгөн улус ортодонг ёрө алыш чыгарга, алыс јерге кем түжер?*» – деп.

⁸Чийим не дийт? –

*«Кудайдынг сөзи сеге јуук,
ол тилинде ле жүрэгингде».*

Улус бүтсин деп, бис жарлыктап турган сөс бу. ⁹Иисус – ол Кайракан деп, тилингле жарлап, Оны Кудай тиргискен деп, жүрэгингле бүдер болzonг, аргадаларынг. ¹⁰Акталайын деп, жүрэгиле

бүдедилер, аргадалайын деп, тилиле јарлайдылар. ¹¹ Чийим айдат ине:

«Ого бүдүп турган не ле кижиге уйатту болбос».

¹² Иудей ле еллин ортодо башказы јок, ненин учун дезе ончозынын Кайраканы јаныс, Ого баштанып турган кажы ла кижиге Ол Бойынын байлыгынағ берип јат. ¹³ Кайраканга баштанган кажы ла кижи аргадалар ине.

Израиль Сүйнчили јарды алынбаган

¹⁴ Је Кемге бүтпей турган, Ого канайып баштанат? Кем керегинде укпаган, Ого канайып бүдөт? Јарлыктап турган кижи јокко канайып угат? ¹⁵ Ийилбезе, канайып јарлыктайт? Чийим айдат: «Сүйнчили јар жарлан базып јүрген улус каный кеен!» ¹⁶ Је Сүйнчили јарды ончо улус бойына алынбаган. Исаия айдат ине: «Кайракан! Бис айткан сөстөрди угала, кем бүткен?»

¹⁷ Анаидарда, кижи Јарды угуп турганда, бүдүп баштайт, Христос јарлалып турганда, угат. ¹⁸ Је мен сурайдым: «Олор укпады эмеш пе?» Уккан эмей! Бичилгенинче:

«Олордын ўни јер-ўстине жайылган,
олордын сөстөри орчыланынын кыйузына жеткен».

¹⁹ База сурайдым: «Израиль билбеди эмеш пе?» Моисей баштапкы болуп айткан:

«Калык эместер ажыра слерди күнүркедерим.
Санаа-укаазы јок калык ажыра слерди ачындырарым».

²⁰ Исаия да чике айдат:

«Мени бедиребеген улус Мени таап алды,
Мени сурулабаган улуска ачылдым».

²¹ Израиль керегинде айдат: «Бакпас, кедер калыкты кычырып, кере түйжине колым сундым».

11

Кудай Бойынын калыгын јектебеген

¹ Анаидарда, сурап турум: Кудай Бойынын калыгын јектеп койды эмеш пе? Јок туру! Мен бойым да Израильдин кијизи, Авраам калдыгы, Вениамин угынан борорым. ² Озолодо билер болгон калыгын Кудай јектебеген. Ол эмезе Илия Кудайга баштанып,

Израильге комудап турарда, Чийим не деп турганын билбезигер бе? – ³«*Кайракан! Жарчыларынды өлтүрдилер, тағылдарынды јемирдилер; мен жаныскан арттым, менин де тынымды бедиреп жадылар*».

⁴Кудай ого нени ачкан? – «*Ваалын алдана чөгөдбөйгөн жети мун эрди Бойыма чеберлен алдым*». ⁵Анайып эмди де, Кудай Бойынын жакшылыгыла талдап алган арткан-калганы чеберлелген. ⁶Олор жакшылыкла талдалган болзо, эткен керектериле талдалбаган. Онон башка, жакшылык чын эмес болор эди.

⁷Айдарда, не? Израиль нени бедиреген, ого јединбеген. Йўк талдалган улус ого јединген, арткан улус – катулантан. ⁸Бичилгенинчө:

*«Кудай санааларын öчöмиктеп, jүректерин мокорткон.
Бу да күнгө жетире көстöри кörбöй jam,
кулактары укпай jam».*

⁹Давид те айдат:

*«Тойлон-жыргаганы олорго тузак, чакпыдагы јем болзын,
бу учун олор жыгылзын, кезедү алзын;
¹⁰ кörбöсkö, көстöри каражылансын,
арка-белдери ўргүлүгө бүгүлпин калзын».*

¹¹Анайдарда, сурап турум: олор чек жыгыларга, бүдүрилди эмеш пе? Йок туру! Је олордын жыгылганы кара жандуларга аргадаш экелген, ол ажыра Израиль күнүркезин деп. ¹²Олордын жыгылганы телекейге байлык экелип турган болзо, түрегени кара жандуларга байлык экелип турган болзо, анчада ла орныкканы онон кöп байлык экелер.

¹³Слерге, кара жандуларга, айдадым: Кудай мени кара жандуларга ийтени учун, Ол макталзын деп, бастыра күчимди саларым.

¹⁴Айса болзо, каны жаныс карындаштарымды күнүркедип, кезигин аргадап болорым. ¹⁵Олордын жектелгени телекейди Кудайла жараштырган болзо, Кудай жуудып алза, не болор? Ёлгөндөргө жүрүм болор. ¹⁶Калаштын баштапкы болёги агару болзо, ончо калаш агару; тазыл агару болзо, будактары да агару.

¹⁷Май-агаштын кезик будактары сынып калган. Сен, јерлик май-агаштын корбозы, олордын ордына кондырылган. Сен тазылла бирлик боло берип, май-агаштын жулугыла азыранып жадынг. ¹⁸Айдарда, бу будактар алдында мактанба. Сенде мактанар шылтак јок, ненинг учун дезе тазылдан сен тудунып жадынг, тазыл сененг тудунып турган эмес.

¹⁹ Сен айдарынг: «Мени кондырылзын деп, будактар сыйндырылган». ²⁰ Жакшы. Олор бүтпеген учун сыйндырылган, сен бүдүп турганынг учун жүрүп жадынг. Анаидарда, оморкобо, же коркып жүр. ²¹ Кудай агашта ѡскён будактарга килембек болзо, сеге килемдер деп сананып турунг ба?

²² Анаидарда, Кудай жакшы ла кату болгонын көрүп жадынг. Ол түжүп калганга кату, же сеге жакшы. Онын жакшызында жүрүп турган болzonг, Ол сеге жакшы. Онон башка, сен де кезе чабыларынг. ²³ Же байагылар да бүде берзе, кондырылар, олорды ойто кондырар күч Кудайда бар. ²⁴ Сен ар-бүткенинче јерлик май-агаштан кезе чабылып, жакшы май-агашка ар-бүткенге удура кондырылган болzonг, анчада ла төрөл будактарга бойынынг агажына кондырыларга женил болор.

²⁵ Бойыгар керегинде бийик сананбагар деп, бу жажытты билип алыгар деп турум, карындаштар: кара жандулардынг Кудай темдектеп койгон тоозы Ого келбекенче, Израильдин улузы кезек ёйгө катуланган. ²⁶ Анаидарда, бастыра Израиль аргадалар, бичилгенинче:

«Сионнон *Жайымдаачы келип,*
Иаковтон кинчекти ырадар.

²⁷ Кинчектерин чечсем,
олорго бу *Менинг кереезим болор*».

²⁸ Олор Сүүнчилү Жарды алынбай, слерге болуп Кудайдынг ёштүлери болуп жадылар, же олор Кудайдынг талдап алган калыгы болуп артып жадылар, ненинг учун дезе олорды Кудай улу адаларга болуп сүүп жат. ²⁹ Ол Бойына қычырып алган улус керегинде шүүлтезин кубултпай жат, олорго берген сыйларын кайра албай жат.

³⁰ Слер де качан да Кудайга уккур эмес болгоныгар, же эмди, олордынг уккур эмезиненг улам, Ол слерге быдан эткен. ³¹ Эмди олор до уккур эмес, Кудай слерге быдан эткени чилеп, бойлорына да быдан этсин деп. ³² Ончо улуска быдан эдерге, ончозын Кудай уккур эместиң олжозына алган.

³³ Э-э, Кудайдынг байлыгы каный улу, ойгоры ла билими каный терен! Онын шүүлтөлөрин шингдеер, Онынг жолдорын аайлаар арга јок. ³⁴ *Кайраканнынг санаазын кем билип алган? Ого кем жөп айдыш берген?* ³⁵ *Кайра жандырсын деп, Ого кем нени-нени берген бе?*

³⁶ Ончозын Ол жайаган ине, ончозы Онын шылтузында ла Ого болуп жүрет. Ого ўргүлжи чакка мак. Аминь.

12

Кудайга учурлалган јүрүм

¹Анайдарда, карындаштар, Кудайдың буурсаганына болуп јайнап турум: агару ла Кудайга жараар тирў тайылганы чылап, эди-каныгарды Ого беригер. Ого анайып бажырганыгар чын болор. ²Бутелекейге эптешпегер, је санаагарды јаныртып, бойыгарды кубултыгар. Анайып, Кудай слерден нени күүнзеп турганын, не Огоjakшы, не жарап турганын, Оның толо кеми не болгонын билип аларыгар.

³Меге берилгенjakшылыкла кажыгарга ла айдып турум: бойыгар кандый болгоныгардан бийик сананбагар. Карын, кажыгарга ла Кудайдан бүдери канча кире берилгенинче кеминде сананыгар.

⁴Бистинг бир эт-каныбыста көп ўйелер бар, је олор ончозы бир түнгей керек этпей јат. ⁵Анайып бис те: бис көп тө болзобыс, Христостың Бойында – бир эт-кан, је бойы бойыбыска ўйелер болуп јадыбыс. ⁶Кудай Бойыныңjakшылыгыла биске башка-башка жайлалтар берген. Кемге Кудайдың сөзин айдары берилген, бүдери канча кире берилгенинче айтсын. ⁷Кемге карындаштарга болужары берилген, болушсын. Кемге ўредери берилген, ўретсин. ⁸Кемге көкүдери берилген, көкүтсин. Кемге ўлежер жайлата берилген, ачык-жарык ўлешсин. Кемге жаң берилген, кичеенип башкарсын. Кемге быйан эдери берилген, мыны jakши күүн-санаалу этсин.

⁹Сүёжигер ару болзын. Жаманды көрөр күүнигер јок болзын, jakшыдан тудуныгар. ¹⁰Бой-бойыгарды карындаштар чылап эрке сүүгер, бой-бойыгарга баштапкы болуп күндү эдигер. ¹¹Мында жаантайын кичеенкей болугар, тынла жалбыштаныгар, Кайраканга жалчыланыгар. ¹²Ижеми слерге сүүнчи экелzin. Ачу-корондо чыдамкай болугар, жаантайын мүргүгер. ¹³Кудайдың улузы не-немеден тутакту јүрзе, ўлежигер, күндүзек болугар. ¹⁴Слерди истеечилерди алкагар. Алкагар, каргабагар. ¹⁵Сүүнип јүргендерле кожо сүүнигер, ыйлап јүргендерле кожо ыйлагар. ¹⁶Бой-бойыгарга санаагар жаныс болзын, улуркабагар, је јобожыган улуска тартылыгар, бойыгарды ойгор деп сананбагар. ¹⁷Кемге де жаман учун жаманды бербегер. Ончо улус алдында jakшины эдөрге кичеенигер.

¹⁸Аргалу болзогор, ончо улусла амыр жүрүгер. ¹⁹Бойыгар учун очүркебегер, кару улузым, Кудайдын чугулына јер беригер. Бичилген јок беди: «Мен öч аларым, Мен јандыра берерим» – деп, Кайракан айдат. ²⁰Карын, öштүң аштап турган болзо, азыра, суузап турган болзо, суу ичир. Мынайда эдип, онын бажына костор јуурын. ²¹Јаманга јенгдирбе, је јамандыjakшыла јен.

13

Јангага багары

¹Кажы ла кижи јандарга баксын, ненинг учун дезе Кудай тургус-паган јан јок. Бар јандарды ончозын Кудай тургускан. ²Онынг учун јанга удурлашкан кижи Кудайдын тургусканына удурлажып тургана ол. Удурлажып турганы, бойлорын јаргыга түжүрет. ³Jakшыны эдип жүрген улус эмес, јаманды эдип жүрген улус јандардан коркыыр учурлу. Јангнант коркыбайын деп турган болzon, jakшыны эт, ол сени мактаар. ⁴Јанда отурган кижи Кудайдын јалчызы ине, ол сеге jakшыны эдерге иштеп јат. Јаманды эдип жүрген болzon, коркы: ол кылышты тегин алып жүрбей јат. Ол Кудайдын јалчызы, јаманды эдип жүрген улустын јаргызын эдет. ⁵Онынг учун јандарга багар көрек, јанғыс та кезедү аларым деп коркып эмес, је жүрек айдып тургана багар көрек. ⁶Мыннынг учун калан да төлөйдигер. Олор Кудайга јалчыланып, јаантайын молјулу керегин бүдүрет ине.

⁷Кажызына ла нени беретен, оны беригер: кемге калан, – ого калан, кемге албан, – ого албан, кемнен коркыйтан, коркыгар, кемге күндү эдeten, эдигер.

Сүүш – ол Jasакты бүдүрери

⁸Кемге де, нени де төлүлү болбогор. Сок јанғыс төлүгер бой-бояйгарды сүүйтен төлү болзын, ненинг учун дезе öскö кижини сүүп турганы, Jasакты бүдүргени ол. ⁹Jakылталар: чайдам кылынба, öлтүрбө, ууры этпе, öскö кижинийин күүнзебе – булар ла öскölöri де бу сөстөрдө салынган ине: «Бойынды бойынг сүүгендий, јуугынды сүүп жүр». ¹⁰Сүүп турган кижи жуук кижизине јаманды этпес. Онынг учун сүүри – ол Jasакты бүдүрери.

¹¹Анайда эдигер, ненинг учун дезе слер эмдиги öиди билеригер: слерге уйкуданг ойгонор öй келген. Бис бүде берген туштазына

көрө эмди аргадалатан күнибис јуук.¹² Түн одүп калды, түш јууктап келди. Анайдарда, карачкының керектерин таштап, ярыктын мылтык-јепселин кийели.¹³ Бойыбысты түштинг ярыгында чылап тудуналы: јыргабайлы, аракыдабайлы, балыр, кал кылык кылынбайлы, ёоркөшпөйли, күйүнбейли.¹⁴ Куйагаар Иисус Христос Кайракан болгой. Эт-канды кичееп, оның кычазын бүдүрбегер.

14

Бой-бойыгарды яргылабагар

¹ Кудайга бүдеринде чинези јетпей турган кижини бойыгарга јуудып алыгар, көрүм-шүүлтези керегинде оныла сös blaашпагар.

² Кезик кижи ончозын јиирге жараар деп бүдет, чине јогы, јаныс маала-ажын јийт. ³ Жип турганы, јибей турганды жаман көрбөзин. Жибей турганы, жип турганды яргылабазын, ненинг учун дезе оны Кудай јуудып алган. ⁴ Оскö кижининг јалчызын яргылайтан сен кем андый? Ол јакшы эдеть пе, бүдүрилет пе, онызын бийи билер. Бүдүрилзе, ол ойто тургузылар, ненинг учун дезе бийде оны тургутар күч бар.

⁵ Кезик кижи бир күн арткан күндерденг ангылу деп бодойт. Оскö кижиге ончо күндер түнгей. Кажы ла кижи ого бойынын санаазы билип турганыла этсин. ⁶ Күндерди ангылап турган кижи Кайраканга болуп ангылайт. Курсак жип турган кижи Кайраканга болуп јийт, ненинг учун дезе Кудайга алкыш-быйанын айдат. Курсак жибей турган кижи Кайраканга болуп јибей, Кудайга алкыш-быйанын айдат. ⁷ Кемибис те бойына болуп јүрбейт, кемибис те бойына болуп ѡлбөйт ине. ⁸ Јүрген болзобыс, Кайраканга болуп јүрүп јадыбыс. Ёлүп жаткан болзобыс, Кайраканга болуп ѡлүп јадыбыс. Анайдарда, јүргенис пе, ѡлүп жатканыс па, – бис Кайракандыйы. ⁹ Оның учун ѡлгөн дö, тирү де улусты бийлеерге, Христостынг ѡлгөни ле тирилгени ол.

¹⁰ Сен дезе карындажынды не яргылайдын? Эмезе сен? Карындаражынды не жаман көрүп јадын? Ончобыс Кудайдын яргызы алдына турарыбыс. ¹¹ Бичилген јок беди: «Мен бар, – деп, Кайракан айдат, – Менинг алдыма кажы ла тизе чөгөддөйр, кажы ла тил Мени Кудай деп, ачыгынча айдар». ¹² Анайдарда, кажыбыс ла бойы учун Кудайдынг алдына каруу берер. ¹³ Оның учун бойы бойыбысты

яргылабайлы. Карын, карындажыска бүдүрилер эмезе јыгылар шылтак болбойлы деп сананыгар.

¹⁴ Мен билерим, меге Иисус Кайракан бүдүмji берип јат: ончо неме бойы алдынан ару эмес болбой јат. Је кандый бир немени ару эмес деп бодогон кижиғе ол ару эмес. ¹⁵ Кандый бир курсакты јип, мынызыла карындажыңды ёркөдип турган болzonг, сен сүүш айтканынча этпей јадынг. Аналып курсагынгла карындажынга јаман эдип јадынг, Христос бу карындажынг ок учун ёлгён ине. ¹⁶ Џакшы деп бодогоноорды кижи јамандабазын. ¹⁷ Кудайдынг Каандыгы ол ичип-јийтени эмес ине. Је ол – Агару Тын ажыра берилип турган чындык, амыр ла сүүнчи. ¹⁸ Христоско мынайда јалчыланып турган кижи Кудайга јарап јат, оны улус јарадып јат.

¹⁹ Аныдарда, бiske амырды экелип, бой-бойыбысты тынгызып турганга јүткүйли. ²⁰ Кудайдынг эдип турганын курсакка болуп буспа. Ончо курсак ару. Је ѡскö кижини бүдүрилтип јип турган кижиғе јаман. ²¹ Карындажыңды бүдүрилтип турган болзо, эт јибезен, аракы ичпезен, ѡскöзин де этпезен торт.

²² Бүдүп турган болzonг, бойында бойынг Кудайдынг алдында бүт. Чын деп бодогонын эдип, бу учун бойын яргылабай турган кижи кежиктү болгоны ол. ²³ Эренгистелип, је курсакты јип турган кижи яргылайт, ненинг учун дезе ол мыны бүтпей эдет. Бүтпей эдип турган ончо неме – ол кинчек*.

15

Бойыгарга јараарынча этпегер

¹ Бис, Кудайга бүдеринде күчтү улус, бүдеринде чине јок улустын јүгин апарыжар учурлу, бойыска јараарынча этпес учурлу.

² Кажыбыс ла јуук кишибиске јараарынча эдип, ол Кудайга бүдеринде ѡссин деп, ого јакшыны эдер учурлу. ³ Христос то Бойына јараарынча этпеген, карын, бичилгенинче: «*Сени јамандаган улустын јамандажы Меге түшкен*».

⁴ Башкыда ончо бичилгени бисти ўредерге бичилген. Бис олордонг чыду ла кёкүдү алып, ижемжебисти јылыйтпазыбыс. ⁵ Чыду ла

* Синод кочюриштеги 24-26 ўлгерлер көп јебрен түрбектерде чилеп, 16-чы бажалыктын учында берилет.

Римдегилерге 15

кۆкүдү берип турган Кудай дезе, Христос Иисуска жараарынча, санаагарды јаныс этсин, ⁶санаагар јаныс болуп, бир ўнле Кудайды, Иисус Христос Кайраканыстынг Адазын, мактазын деп.

⁷Онынг учун Кудай макталсын деп, слерди Христос јуудып алгани чылап, бой-бойыгарды јуудып туругар. ⁸Кудайдынг чындыгына болуп Христос иудей калыкка јалчы боло бергенин слерге айдып турум. Анайып Ол улу адаларга берген сости бўдурген. ⁹Кара јандуларга дезе, олор Кудайды мактазын деп, быдан эдип јалчы боло берген, бичилгенинче:

«Онынг учун Сени кара јандулар ортодо мактаарым,
Сеге сарындар сарнаарым».

¹⁰База айдылган:

«Онынг калыгыла көжо јыргагар, кара јандулар!»

¹¹База:

«Кайраканды мактагар, ончо кара јандулар!
Оны макка чыгарыгар, ончо калыктар!»

¹²База Исаия айдат:

«Ол Иессейдин тазылынан чыгып,
калыктарды башкаарга келер.
Ого калыктар ижсанер».

¹³Ижемжи берип турган Кудай Ого бўткенигер ажыра слерди не ле сўйнчиле, амьрла толтырсын, Агару Тыннынг кўчиле ижемјигер там кўптозин деп.

Павелдинг ижи

¹⁴Бойым да слерге бўдўмилў, карындаштарым: слер јакшыла толо, ончозын билип, бой-бойыгарды ўредер аргагар бар. ¹⁵Je мен слерге бир кезик немелерди эске алындырапга тидим бичидим, ненин учун дезе Кудайданг меге берилген јакшылыкли ¹⁶Христос Иисустынг абызы болуп, кара јандулар ортодо абыстап, Сўйнчилиў Яр јарлап јадым. Олор Агару Тынга учурлалып, Кудайга жаарар тайылга боло берзин деп, мыны эдип јадым.

¹⁷Анайдарда, Кудайга эткен керектеримле Христос Иисус ажыра мактанар аргам бар. ¹⁸Кара јандуларды Кудайга уккур болорына экелерге, Христос мен ажыра нени эткен, јўк оны тидим айдып јадым. Ол мыны сёслў, керекле, ¹⁹билдилердинг ле кайкалдардын кўчиле, Кудайдын Тыннынг кўчиле эткен. Анайып Иерусалимненг ала Иллирикке јетирире Христостынг Сўйнчилиў Ярнын јарлыктаар

аргалу болгом. ²⁰ Айла, Христостың адын улус уккалак јерлерде јарлыктаарга кичеенгем, öскö кижи салган тöсkö неме тутпайын деп, ²¹ бичилгенинче:

*«Христос керегинде кемдерге јарлалбаган, олор кöröp,
кемдер укпаган, олор аайлаар».*

²² Слерге кöп катап келерге санангам, је јүзүн-башка шылтактардан улам келишпеген. ²³ Эмди, бу ороондордо мен јарлыктабаган јер артпаган учун, слерге кöп јылдардың туркунына келерге күүнзегеним учун ²⁴ Испания jaар атанип, слерге келерим. Слерле јолой кöрүжерим деп, иженип турум. Бир кезек öйгö дö болзо слерле кожо болуп, сүүнип алзам, онон ары бааргага мени јолго шыйдырыгар.

²⁵ Эмди агаруларга болужайын деп, Иерусалим барып јадым.

²⁶ Керек неде дезе, Македонияның ла Ахаяның серкпелери Иерусалимдеги јокту агаруларга болуш јетирерге күүнзегендөр. ²⁷ Мыны бойлоры эдерге күүнзегендөр. Је олор мыны эдер учурлу болгон. Иудейлер Тыннан берилген байлыкلا öскö калыктарла ўлешкен болзо, öскö калыктар олорго јердеги байлыкла болужар учурлу.

²⁸ Бу јакылтаны бўдўрип, јууганымды олорго јетирзем, Испания jaар атанип, јолой слерди табараарым. ²⁹ Слерге келзем, Христостың алкыжын толтыра экелерим деп, билип јадым.

³⁰ Иисус Христос Кайраканыска болуп, Агару Тын берип турган сўушке болуп слерди сурал турум, карындаштар: мен учун Кудайга мўргўп, менинг тартыжуумда мениле кожо болугар. ³¹ Ол мени Иудейдеги бўтпестерден айрызын деп, Иерусалимге јалчыланып эткенимди ондогы агарулар јаратсын деп, ³² Кудайдың табы болзо, мени слерге сўёнчилў келип, слерле кожо амырап алзын деп мўрѓүгер. ³³ Амырдың Кудайы ончогорло кожо болгой. Аминь.

16

Эзен айттырыштар

¹ Слерди Фивала таныштырып турум. Ол бистинг эјебис, Кенхреадагы серкпенинг болушчызы. ² Оны агарулар чылап, Кайраканың улузы чылап јуудып, немеден тутакту болзо, болужыгар. Ол бойы кöп улуска, меге де болушкан.

³ Прискиллага ла Акилага эзен айдыгар. Олор мениле кожо Христос Иисуска иштеп јўрген улус. ⁴ Олордың јўрёми мен учун

Римдегилерге 16

jetkerding алдында болгон. Олорго јаныс та мен эмезим, је јўзўнбашка калыктардың ончо серкпелери быйанду.⁵ Анаида ок олордың айлындагы серкпеге эзен айдыгар.

Сўүген Епенет карындажыма эзен айдыгар. Ол Асиядада Христоско бўткен баштапкы кижи болор.

⁶ Мариамга эзен айдыгар. Ол слерге кўп иштеген.

⁷ Угы јаныс Андronикке ле Юнияга эзен айдыгар. Бу улус ме-ниле кожно кижендў болгондор. Олор апостолдор ортодо ѡарлу улус, менен озо Христостыйы боло бергендер.

⁸ Кайраканынг Бойында сўүген Амплий карындажыма эзен айдыгар.

⁹ Бисле кожно Христоско иштеп јўрген Урбанга, база сўүген Стакий карындажыма эзен айдыгар.

¹⁰ Христоско чындык болгоны ченелген Апеллеске эзен айдыгар. Аристовулдың айылдагы улузына эзен айдыгар.

¹¹ Угы јаныс Иродионго эзен айдыгар. Наркисстин айлындагы улузынан Кайракандыйы болгондорго эзен айдыгар.

¹² Трифенага ла Трифосага эзен айдыгар. Бу ўй улус Кайраканга кўп иштеген эдилер. Сўүген Персида эјебиске эзен айдыгар. Ол база Кайраканга кўп иштеген эди.

¹³ Кайракан талдап алган Руфка, база менинг де энейим боло берген онын энейине эзен айдыгар.

¹⁴ Асинкритке, Флегонтко, Ермга, Патровко, Ермийге ле олорло кожно јўрген ёскў дў карындаштарга эзен айдыгар.

¹⁵ Филологко, Юлияга, Нирейге ле онын эјезине, Олимпанга ла олорло кожно јўрген ончо агаруларга эзен айдыгар.

¹⁶ Бой-бойыгарла агару окшошло эзендежигер.

Слерге Христостынг ончо серкпелери эзен айдып турулар.

¹⁷ Слерди сурап турум, карындаштар: слер алган ўредуте удурла-жып, слерди бўлўп, бўдеринде буудак эдип турган улустанг чебер-ленигер ле олордон кыйыжыгар.¹⁸ Андый улус Христос Кайракана-ныска эмес, боро кардына болуп иштеп јадылар. Олор тату, јарашиб сўстёр айдып, сўмеленип билбес улусты аскырадылар.¹⁹ Кайраканга уккур болгоныгарды ончо улус билер. Онын учун слер учун сўүнип турум. Ёjakши керектерге ойгор болугар, јаман керектер-ге ару болугар деп кўёнзейдим.²⁰ Амырдың Кудайы саадабай бу-дыгардың алдына сатананы јыга бассын. Иисус Кайраканыстынгjakшылыгы слерле кожно болгой.

Римдегилерге 16

²¹ Слерге мениле кожо иштеп јўрген Тимофей, угы јанғыс Луций, Иасон ло Сосипатр эзен айдып турулар.

²² Бу самараны бичип алган мен де, Тертий, слерле Кайракан ажыра бирлик бойым, слерге эзен айдып турум.

²³ Слерге Гайй эзен айдып туру. Ол мени ле ончо серкпени бойының айлында јуудып алган кижи болор.

Слерге каланың керектерин башкарып турган Ераст ла Кварт карындаш эзен айдып турулар*.

²⁵ Кудайды алкайлы! Сүүнчилү Йарым ажыра, Иисус Христостын Йары ажыра чактарда јажырылган јажытты ачып, Ол слерди тынгыдар аргалу. ²⁶ Же эмди ончо калыктар Кудайга багып, бүде берзин деп, бу јажыт јарчылардын чийимдери ажыра мёнкү Кудайдын јакарганыла ачылган. ²⁷ Ого, сок јанғыс ойгор Кудайга, Иисус Христос ажыра ўргўлji чакка мак! Аминь.

* Кезик јебрен тўрбектер 24-чи ўлгерле божойт: «Иисус Христос Кайраканыстын јакшылығы слерле кожо болгой. Аминь».